№ 37.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 7. MAIA ROKU 1799. we WTOREK.

z Wiednia dnia 27. Kwietnia.

Od Armii *Włoſkiey* ſmutna nadeszła wiadomość, iż pełen zaſług [illegible] M. L. Hrabia *Mercandin* z ran ciężkich odebranych w o[illegible]nich bitwach, na dniu 12. w *Weronie* umarł i tamże na dniu 14 pogrzebionym zoſtał.

Nadzwyczayny dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 26. t. m. donoſi co naſtępuie: „ Przyſłany rapport od Arcy-Xięcia *Karola* pod dniem 20. z *Stockach*, daie wiadomość, iż gdy nieprzyiaciel po wyparciu swoim z *Szaffuzy* i *Petershausen*, zaymował ieszcze mocne ſtanowiſko w miaſteczku *Eglisau* na prawym brzegu *Renu*, zkąd mogłby był ieszcze napaſtować forpoczty nasze, przeto Arcy-Xiąże zlecił F. M. L. *Nauendorf*, aby nieprzyiaciela i z tamtego ſtanowiſka wypędził, a tym samym cały brzeg prawy *Renu* od niego oczyścił. Na dniu 17. wykommenderowany w tym celu Xiąże *Schwartzenberg*, wezwał do poddania ſię miaſteczko, a po odmowieniu tak mocno natarł na nieprzyiaciela, iż muſiał z *Eglisau* uſtąpić. Donoſi przytym Arcy-Xiąże, iż podług rapportu F. M. L. *Kospoth*, ieden oddział z *Freiburga* do ſtarego *Brisach* był wyſłany, dla zburzenia wysypanych tamże przez nieprzyiaciela, a potym opuszczonych szańcow, nazaiutrz iednak nieprzyiaciel przeſłał na prawy brzeg *Renu*, inny oddział z 300. koni i 7. do 800. ludzi piechoty. Tym czasem z inney ſtrony w *Hepenheim* zaięta zoſtała kommenda nieprzyiacielſka rekwizycyina z 10. kawalerzyſtow złożona. „

Od armii *Włoſkiey* Generał kawaleryi *Melas* donioſł pod dniem 15. iż on dniem wprzod przeszedł *Mincio* z całą armią, i rozłożył ią obozem pod *Campagnole* i *M[illegible]ano*. Nieprzyiaciel cofnął ſię na prawym ſkrzydle swoim za *Oglio*, a na lewym za *Chieva*. Generał *Vukaſſovich* zaiął zaraz *Salo*, przez co kommunikacyą z armią utrzymywał. Na dniu 18. armia ſtaneła obozem pomiędzy *Capriano*, i *Caſſelo*, *Mantua* zaś zoſtała od nieprzyiaciela samey sobie zoſtawiona. Armia nasza okrąża ią ieszcze w nieiakiey odległości, patrole iednak dochodzą aż do bram fortecy. Los *Peschiery* sprawi większe ściśnienie *Mantui*. Tym czasem nieprzyiaciel cofnął ſię z lewym ſkrzydłem swoim za *Oglio*, i nasze forpoczty spotkały pierwszy oddział tego ſkrzydła przed *Breścia*, ktory za zbliżeniem ſię naszych, do miaſta ſię cofnął i bramy zamknął. Przy *Casal Maggiore* zaięty zoſtał transport od 36. pontonow nieprzyiacielowi, schwytano przytym 5. officerow i 180. ludzi w niewolę. Jedna z naszych forpocztow wkroczyła nawet do *Kremony*, gdzie dowiedziała ſię, iż w *Pizzighitone* 400. tylko *Francuzow* znayduie ſię, reszta armii nieprzyiacielſkiey cofneła ſię za *Addę*, a głowna kwatera iey była w *Lodi*. Część naszey flotty *Weneckiey* ſtaneła przy weyściu *Premuny*, zaięła rozmaite zdobycze, i wiele okrętow Cesarſkich z rąk nieprzyiacielſkich oswobodziła. Przez zoſtawioną część lewego ſkrzydła w *Poleſſina* wpadło nam w ręce 6. officerow nieprzyiacielſkich i 122. gemeinow, 15. armat metalowych na tamteyszym okręcie i 200. żelaznych na brzegu znalezionych. Za pomocą iednego oddziału Generał *Klenau*, lud wszyſtkich okolic porwawszy ſię do oręża, napadł na małe korpus *Cisalpińſkie* w *Mirandola*, i 234. ludzi zaiął w niewolę.— Feldmarszałek Cesarſki i Roſſyiſki Hrabia Imperyi *Suwarow Rymnickoy* obiął naywyższą kommendę nad połączoną armią *Włoſką*. Przy odeyściu rapportu czoło woyſk *Rossyiſkich* znaydowało ſię iuż w *Villafranca*, reszta spiesznym marszem za niemi ciągneła. Podług dalszego donieſienia od Hrabiego *Hohenzollern* przybyłego, przocz wspomnionych 36. pontonow zdobyte ieszcze zoſtały 2 wielkie przewozowe okręty, w *Kremonie* zaś zaięto iedną armatę, wiele ſkrzyń z moderunkiem, wiele ammunicyi i lawetow, tudzież kilku niewolnikow. W *Caſtelnuovo* Porucznik *Gavenda* zdobył park artylleryi od 14. armat i 4. mozdzierze, tudzież niezliczoną [illegible] ammunicyi, dosyć niewolnikow i 20. koni. [illegible]wemi donieſieniami Generała *Melas*, [illegible], co F. M. L. *Bellegarde* pod dniem 19. donoſi. Podług rapportu iego, za wkroczeniem do *Salo* Generała *Vukaſſovich*, zdobyty tamże zoſtał wielki okręt nieprzyiacielſki z masztami, kotwicami i linami. Na tymże okręcie znaydowały ſię 3. ſkrzynie z bronią *Francuzką*, i 38. ztuk osobnych z wielu innemi rekwizytami. Porucznicy *Tarborovich* i *Wunsch* uproſili u Generała *Vukaſſovich* o 50. ludzi, dla zachwycenia poſterunku nieprzyiacielſkiego bliſko *Brescia* pod *Coniglio* ſtoiącego z 3. officerow i 100. ludzi złożonego. Attakowali więc ten poſterunek na dniu 15. z rana o godzinie 2. i udało ſię im 20. ludzi z pomiędzy niego zaiąć w niewolę, 25. wyciąć, a resztę powiększey części ranną rozpędzić. Generał *Vukaſſovich* wychwala poſtępek tych dwoch officerow, rownie w tey iak w innych okolicznościach.

W. Xiąże *Konſtantyn* który tu z wielką okazałością był przyimowany, a przed którym niedawno garnizon tuteyſzy ćwiczenia woyſkowe okazywał, wyieżdza do *Włoch*. Xiężniczka także *Francuzka* maiąca iechać do *Mitawy*, pożegnała ſię iuż z Dworem. — Wiadomo ieſt, iż w potyczce pod *Feldkirch* trzy bataliony z nadgranicznych regimentow bardzo ſię dyſtyngwowały, i dla tego każdemu z nich żołnierzowi medal z przydatkiem pieniężnym był dany. Waleczni ci iednak woiownicy nieprzyieli tey nadgrody, żądaiąc szczegulnie łaſki, aby na sztandarach ſwoich portret Cesarza Jmci umieszczony mieć mogli.— Hrabſtwa *Węgierſkie* nie tylko dopełniaią regimentow swoich, lecz nadto zatrudniaią ſię teraz dobrowolnym zaciągiem, aby procz wyſtawionych regimentow, ieszcze znacznieyszą ſiłę mogli w pole wyprowadzić przeciw nieprzyiacielowi. — Generał *Kray* ieſt rodem z Ziemi *Siedmiogrodzkiey*, i ma teraz lat 57.

Feld-Marszałek *Kray* odebrał od Cesarza Jmci naſtępuiące łaſki: 1.) Regiment; 2.) Stopień Generała Artylleryi. 3.) Wielki Krzyż *Maryi Tereſſy* z pensyą do niego przywiązaną. Część tych darow przeznaczona mu była od kilku tygodni, a część od czasu oſtatnich zwycięſtw; lecz mu niepoſłano natychmiaſt Dyplomatow, ponieważ Feld-Marszałek *Suwarow* pragnął mu ie sam oddać, co iuż zapewne w tym momencie uſkutecznił.

Mowią iż posag Wielkiey Xiężniczki *Pawłowney*, ieſt dwa milliony rublow w złocie, i dochod roczny 300. tyſięcy. — Formalne bombardowanie twierdzy *Peschiera*, miało być rozpoczęte dnia 7. t. m. wieczorem.

Rząd odebrał przez *Wenecyą* wiadomość, iż ſkombinowana eſkadra pokazała ſię w pewney wysokości między *Pesaro* i *Ankoną*, i zdawała ſię mieć za sobą wielką liczbę przewozowych ſtatkow, na których znayduią ſię zapewne woyſka. Ich przeznaczenie nie ieſt wiadome, domyślaią ſię iednak, iż wyląduią w iakim mieyscu *Romanii*, dla ſprawienia dywersyi ſiłom *Francuzkim* w *Lombardyi*.

z Londynu dnia 19. Kwietnia.

Odebraliśmy wiadomość, iż eſkadra *Hollenderſka* z iednego okrętu i pięciu fregat złozona, zoſtaie w gotowości do wypłynienia z *Texel* na taiemną wyprawę. Z tego powodu Admiralicya rozkazała Kommodorowi *Macdonal* wyruszyć z ſwoią eſkadrą ſkładaiącą ſię z ſtatkow *Ganges*, *Ameryka*, *Glatton*, *Monmouth*, *Scorpion*, *Narcys*, i iednego kuttra.

W tym momencie dowiaduiemy ſię o uporczywey bitwie ſtoczoney na wysokości wyspy *Belle-Isle* między trzema fregatami i iedną korwetą *Francuzką*, a dwiema fregatami *Angielſkiemi San Florenzo*, i *Amelią*. Korweta zoſtała zabraną, fregaty zaś na rzekę *Loire* odparte. Z naszey ſtrony mało utraciliśmy ludzi; ſtrata nieprzyiacielſka wynoſi do ſta ludzi tak rannych iako i zabitych, a w ich liczbie kommendant *Francuzki*. Szczeguły bitwy ieszcze ſą mało wiadome.— P. *Higgins* poſłaniec ſtanu oſtatniego wtorku wyiechał z depeszami do *Berlina*.

W tych dniach przybył tu officer *Auſtryacki* kapitan *Perponger* z depeszami do tuteyszego posła Cesarſkiego hrabiego *Stahremberg*. Czyli ieſt w robocie nowa dla Dworu Cesarſkiego pożyczka, iak w tuteyszey giełdzie utrzymuią, nie można z pewnością twierdzić, dopóki P. *Pitt* ſwego billu ſkarbowego do parlamentu nie wprowadzi.— Admiralicya odebrała wiadomość, iż *Francuzi* nowy attak do wyspy *St Marcou* przypuścili.— W *Calcutta* i tamteyszey okolicy zebrano dla *Anglij*, dobrowolney ofiary 130 tyſięcy funtow.— Mowca parlamentu *Irlandzkiego* P. *Foſter* miał mocną mowę przeciw P. *Pitt*. Szanuię go (mowił) iako miniſtra ſkarbowego W. *Brytannij*, lecz względem intereſſow *Irlandyi* zawsze ieſtem całkowicie iego nieprzyiacielem.— Nowa pożyczka którą P. *Pitt* ma uczynić, do 20 millionow ieſt oznaczona, to ieſt 12 millionow dla *Anglij*, pół pięta milliona dla *Irlandyi*, pół trzecia milliona dla Cesarza i na inne ſubſidia, oraz 1. million na długi liſty cywilney.—Ponieważ eſkadra *Hollenderſka* z 1 okrętu liniowego i 5. fregat do tayney wyprawy przeznaczona była na wypłynienie, przeto kommodor *Macdonall* otrzymał rozkaz udania ſię niezwłocznie z ſwoią eſkadrą ku brzegom *Hollenderſkim*.— Lord *Seymour* z eſkadrą ſwoią z okolicy *Breſt* do *Plymouth* odpłynął, a Lord *Bridport* na odwrot do *Breſt* udał ſię.— W tych dniach wiele znowu osob oſkarżonych o zdradę kraiu, pomiędzy innemi *John Binns* i *Belton* wziętych zoſtało do więzienia.

Z *Kalkutty* pod dniem 19 Liſtopada donoszą co naſtępuie. Między kompanią *Wſchodnio-Indyiſką* i *Nizzamem* zawarty zoſtał nowy traktat ſubſidyiny.— Można ſię ſpuścić na rzetelność opisu względem wydania officerow *Francuzkich* w korpuſie którym P. *Piron* dowodził. Od nieiakiego czasu wszczął ſię mocny bunt w korpuſie *Francuzkim* który w ſłużbie *Nizzama* zoſtawał, ten bunt do tak wysokiego doszedł ſtopnia, iż dowodzcy iego, kommendanta ſwego Pana *Piron* i wszyſtkich pod kommendą iego będących officerow *Europeyſkich* attakowali i w niewolę zaięli. P. *Piron* iednak z niektoremi innemi officerami uciekł ſię pod opiekę pułkownika *Angielſkiego Robert*, który dowiedziawszy ſię tym sposobem o zamięszaniu wszczętym w korpuſie *Francuzkim* użył tey pory na korzyść swoią. Żądał on zawczasu od miniſtrow *Nizzama* o wzmocnienie w kawaleryi, które mu też niezwłocznie przyſtawione było, a przez roſtropny podział woyſk połączonych pod kommendą iego zoſtaiących przymuſił dowodzcow do wydania officerow których w ręku ſwoich trzymali. Cały manewr zrobiony był bez żadnego wyſtrzału. Bliſko 200 officerow *Francuzkich* zoſtało wydanych naszemu woyſku, a całe korpus które niedawno przez *Raymunda* było dowodzone, i 14 tyſięcy wynoſiło, do złożenia broni przymuszone zoſtało. Takim więc ſposobem układy *Francuzkie* któreby były nayszkodliwsze ſkutki dla poſſeſſyow *Angielſkich* przyniosły, przez ten szczęśliwy wypadek zupełnie są zniszczone.

Potwierdza ſię teraz zupełnie, iż negocyacye pokoiu między Stanami Ziednoczonemi *Ameryki* i *Francyą*, znowu rospoczęte zoſtaną. Do poselſtwa w tey mierze od Prezydenta *Adamsa* Kongreſſowi przyſłanego, przyłączony był liſt Miniſtra Francuzkiego *Talleyrand* do Ob. *Pi-*

chon ſekretarza legacyi *francuzkiey* w *Hadze*. W liście tym Miniſter okazuie ukontentowanie z konferencyow odbytych tegoż Ob. *Pichon* z Miniſtrem *Amerykańſkim* w *Hadze* P. *Murray*. Poselſtwo Prezydenta ieſt treści naſtępuiącey:

„Mci Panowie, propozycya nowey negocyacyi z *Francyą*, na mocy wezwania iey Rządu podana, gdy zwrociła tak mocną uwagę, i ſtała ſię tak powszechną rozmow materyą, iż ztąd wynikły liczne zdań publicznych oswiadczenia, przez które zdaie mi ſię, iż nowy ſkład Ambaſſady, przynieſie Ciału Prawodawczemu i całemu Narodowi powszechne ukontentowanie, i może lepiey odpowie naszym zamiarom; W takiey to nadziei i dla tych pobudek mianuię w tym czaſie *Oliviera Elsworth*, ſędziego ziednoczonych ſtanow; *Patrick-Henry*, oſtatniego Gubernatora *Wirginii*; i *Williams Vans Murray*, naszego Miniſtra w *Hadze*, ażeby byli nadzwyczaynemi Poſłami i pełnomocnemi Miniſtrami przy Rzpltey *Francuzkiey*, z zupełną mocą roztrząsania i zakończenia przez Traktat wſzyſtkich ſporow zachodzących między nią i Ziednoczonemi Stanami. Nie ma ſię rozumieć ażeby dway pierwsi Miniſtrowie mieli wyieżdzać do *Europy*, nim wprzod odbiorą od Dyrektoryatu Wykonawczego przez iego Miniſtra intereſſow zagranicznych proſte i wyraźne zapewnienia, iż przyięci zoſtaną w swey doſtoyności, i używać będą przywilejow, iakie do niey przywiązały Prawa Narodow, i że Miniſtrowie lub ieden Miniſter z wyrownywaiącą władzą do traktowania z niemi mianowany będzie.—Dnia 25. Lutego.— (podpisano) *John Adams*.

z Paryża dnia 18. Kwietnia.

Dnia wczorayſzego Dyrektoryat Wyk: przyſłał do Rady 500 poselſtwo, które nayprzod w taiemnym Wydziale, a potym publicznie było czytane. Wyrażono w nim ieſt, iż pomimo wszelkiey pilności i ſtarań iakich Dyrektoryat przykładał na uſkutecznienie prawa względem konſkrypcyi, zaciąg 200 tyſięcy ludzi ieszcze nie doſzedł swey zupełności. Tym czasem wielkość uſiłowań koalicyi przeciwko Rzpltey uformowaney, wymaga rychłego dzielnych ſpoſobow użycia. Wiadoma wam ieſt gwałtowność okoliczności; z tego powodu Dyrektoryat upraſza o pozwolenie wzięcia w drugiey i trzeciey klassie potrzebney liczby ludzi na dopełnienie 200. tyſięcy woyſka. Wyraża daley, iż potrzebuie pewnego udziału obszerney władzy dla zapewnienia ſkutkow tego przedſiewzięcia. Przekłada nakoniec, iż nie można używać dalszey zwłoki bez narażenia na wielkie niebespieczeńſtwo całości Rzpltey, bez wyſtawienia na uszczerbek chwały armiow, spokoyności Sprzymierzeńcow naszych. Zapewniaiąc zaś przewagę dla naszych armiow, można oszczędzić wylewu krwi ludzkiey, i przywieść do ſkutku chwalebne dzieło pokoiu.

Nakazane wydrukowanie tego poſelſtwa.— Czytano proiekt Rezolucyi przez Ob. *Chabert* podany. Rada uznawszy gwałtowność potrzeby, natychmiaſt poſtanowiła 1.) Zaciąg 200 tyſięcy ludzi nakazany Prawem 9. Vendemiaire w naykrotszym przeciągu uſkutecznionym zoſtanie. 2.) Dyrektoryat Wyk: uczyni rozkład kompletu pomiędzy Departamenta i Adminiſtracye centralne, pomiędzy kantony i okręgi. 3.) Część przypadaiąca ſkładać ſię nayprzod będzie z konſkrypcyinych pierwszey klaſſy ktorzy nie poszli pod ſwoie Chorągwie, reszta zaś wzięta będzie z drugiey i trzeciey klaſſy. 4.) Można będzie część przypadaiącą z drugiey i trzeciey klaſſy zaſtąpić przez dobrowolne zaciągi; lecz w takim przypadku okręgi obowiązane będą doſtawić innych ludzi za tych którzy ſię nie ſtawią pod chorągwie, lub ſię od nich oddalą. 5.) Szczeguły rozkładu i oznaczenie czasu do ſtawienia ſię, przez Dyrektoryat oznaczonemi będą. 6) Dyrektoryat umocowany ieſt domagać ſię od okręgow ażeby podług ogłoszoney taryſſy doſtarczały potrzebnych rzeczy do odzieży i ekwipowania, których cena potrącona będzie w kontrybucyach gruntowych i ruchomych. 7.) Prawa względem Rekwizycyoniſtow w całości ſą zachowane.— Rada 500 po powtornym przeczytaniu tey Rezolucyi, odeſłała ią do Rady ſtarszych, która natychmiaſt potwierdzenie iey uchwaliła.

W dawnieyszym urzędowym artykule tyczącym ſię obrotow armii *Dunaiu*, można było uważać, iż rząd nietail swego nieukontentowania na coſanie ſię tey armii, i na dyrekcyą iey daną. Nic ieszcze dotąd niebyło ogłoszonym względem pobudek tego coſania; Znayduiemy dziś w iednym Dzienniku liſt officera z armii *Dunaiu*, który zdaie ſię mieć zamiar dać w tey mierze nieiakie obiaśnienie; pisany ieſt z *Strazburga* pod dniem 5. Kwiet: „Przybywam do Generała Kommen:, którego nagła ſłabość przymuſiła do opuszczenia armii i zoſtawienia iey pod dowodztwem G. *Ernouf*. Przywiozłem depesze ſtosowne do urządzeń przedſięwziętych dla zachowania ſtanowiſka armii, która zoſtaiąc powyżey wąwozow Czarnego lasu, przypierała prawym ſkrzydłem do *Neuſtad* i *Val d'Enfer*, lewym do *Freudenſtadt*, a ſrzodek znaydował ſię w *Creusebach*. Ale ledwo tylko przybyłem, gdy rapport G. *Ernouf* donoſi, iż nieprzyiaciel odparł Dywizyą przedniey ſtraży pod G. *Soult*, przerzynaiąc drogę do *Hornberg* głowney kwatery armii, i *Friberg* głowney kwatery przedniey ſtraży pod Generałami *Souham* i *Duhem*. Pod ten czas ſilne kolumny nieprzyiacielſkie pomykały ſię na *W[illegible]* i *Frybourg* dla odcięcia G. *Ferino*. Od tego momentu retyrada była ułożona na *Kehl*, *Brisach*, i *Huningę*, Przednia ſtraż utrzymywać ſię będzie ile możności na rowninie aż do *Offenburga* i *Ortemberga* ieżeli tylko nieprzyiaciel nowych uſiłowań czynić nie będzie. Pomimo nierownie większey onego liczby, nie napaſtował nas od czasu bitwy pod *Liptingen* i pozwolił nam cofać ſię bez przeszkody. Roſtropność doradzała cofać ſię, bez tego bespieczeńſtwo armii byłoby narażone, w teraznieyszym zaś położeniu oczekiwać może na poſiłki i na nową organizacyą, która iey ieſt potrzebna. Uznał to sam General kommenderuiący; upraszał Dyrektoryatu, ażeby mu pozwolił przybyć do *Paryża* dla umowienia ſię z nim względem dalszych czynności, i odebrania iego rozkazow. Donoſiłem ci, iż *Auſtryacy* potykali ſię z wielką odwagą. Zadne atoli nie spełniło ſię okrucieńſtwo. Z ieńcami oboiey ſtrony dość dobrze ſię obchodzono. Zołnierzom nic nie odbierano, officerowie procz danych dobrowolnie pieniędzy, nic nie utracili, ni żadney niedoznawali przykrości.„

Do port S. *Florenzo* w *Korsyce* przybyło z *Tulonu* pod zaſłoną fregaty *la Boudeuse* 5 przewozowych okrętow z artilleryą, i ammunicyą. Wyspa ze wſzyſtkich ſtron ieſt w naymocnieyszym ſtanie obrony poſtawiona. Fregata bez odwłoki powrociła nazad do *Tulonu*, gdzie ieszcze 3 dawne *Weneckie* okręty, 3 korwety, 3 fregaty i znaczna liczba tartanow są w gotowości do wypłynienia. Na warsztacie znayduie ſię 1 okręt liniowy i 2 fregat. Oczekuią tam także na kilka okrętow *Hiszpańſkich*.— *Monitor* pod dniem 2. t. m. donoſi, iż fregata *Francuzka Cybela* przywiozła wiadomość z *Malty* do *Ankony*, iż *Francuzi* na *Malcie* znowu ſą panami wſzyſtkich zamkow tamteyſzego miaſta, z ktorych mieszkańcow wypędzili, a przez to opatrzyli ſię w żywność na lat dwa. Procz tego fregata iedna z *Tulonu* przywiozła mąkę, wodkę, ſolone mięso i ammunicyą woienną. W porcie znayduią ſię dwa *Maltańſkie* i ieden *Francuzki* okręt liniowy, *Anglicy* nieprzeſtaią ſwoiey blokady i z 50 ſzalupami chcieli w nocy na ląd wyſiąść, lecz im ſię nie udało.

General *Buonaparte* pisał pod dniem 10. Lutego do Inſtytutu Narodowego, i przyſłał mu czynności Inſtytutu *Egipſkiego*, ktorego ieſt Prezydentem. Wodz ten oddaie teraz ſprawiedliwość kontr-Admirałowi *Duchaila*, ktorego z początku oſkarżał o złe sprawowanie ſię w czaſie potyczki pod *Abukir*. Porucznik *Achard* oſkarżył w publicznym pismie Admirała *Lelarge* o złe odbycie swoiey powinności w tey potyczce. Syn Admirała wyzwał potwarcę na poiedynek, lecz nieszczęśliwym przypadkiem życie utracił.

Dyrektoryat nakazał, aby zwłoki *Turenniusza*, *Moliera* i *Lafontena* w ogrodzie muzeum zabytkow *Francuzkich* złożone były, i każdy z wspomnionych mężow w osobnym oddziale pogrzebiony zoſtał.

Departament *Indre* i *Loire* wybrał do Ciała Prawodawczego Ob. *Sieyes* poſła Rzpltey w *Berlinie*, Departament *Pas de Calais* ſławnego dziennikarza *Poultier*.

Miniſter Policyi generalney ogłoſił okolny liſt do Adminiſtracyow centralnych i municypalnych, oraz do Kommiſſarzow Dyrektoryatu w Departamentach, w ktorym wyszczegulnia im potrzebne warunki, ażeby otrzymać pozwolenie mięszkania w *Paryżu*; głownieysze punkta są. 1.) złożenie metryki urodzenia; 2.) zamięszkanie we *Francyi* od 9 Maja 1792. 3.) obyczaie. 4.) pobudki mieszkania w *Paryżu*; 5.) Sposob utrzymania ſię.— Dowody mieſzkania, wyraża Miniſter, wypływaią z zaświadczenia trzech świadkow. Gdy iaki obywatel ſtanie przed wami z żądaniem paszportu, i oświadczy wam ieżeli iego zamiarem ieſt udać ſię na mieszkanie do *Paryża*. W tym przypadku dacie mu zaświadczenie iak długo w waszym okręgu przebywał, i zalecicie mu, ażeby z każdego mieysca w którym ſię znaydował, ſtarał ſię o podobne zaświadczenia, tak iżby od 9. Maja 1792 wszyſtek czas iego w rożnych mieyscach bawienia był naſtępnie w tych zaświadczeniach obięty. Rownież w zaświadczeniu waſzym obyczaie iego powinny bydź wyrażone, oraz iakie były iego poſtępki tak prywatne iako i publiczne od roku 1789. To pismo nie ieſt proſtą formalnością, nie ieſt protokułem na którego zapiſaniu dosyć ieſt przeſtać, ale ieſt to ſzacowne świadectwo w ktorego wydawaniu nie można bydź nadto oſtrożnym, gdyż zasadzaiąc ſię na wiadomościach pewnych, ma ſłużyć do kierowania moim zdaniem. Mogłyby wypaść takie zdarzenia w ktorych osądzicie za rzecz potrzebną, odmowić podobnych zaświadczeń; może ſię także wydarzyć, iż ktoś pomimo odmowienia, będzie chciał koniecznie udać ſię do *Paryża*; ażebym w takim przypadku mogł przedſięwziąść potrzebne śrzodki, zalecam wam ażebyście mnie uwiadomili o przyczynach waſzego odmowienia etc.

G. *Bernadotte* otzymał swoią dymiſſyą od kommendy armii obserwacyiney, przyłączoney dziś do armii *Dunaiu* i formuiącey lewe iey ſkrzydło. Mowią iż mieysce iego obiął G. *Collaud*.

P. *Angiolini* bywszy Miniſter *Toſkańſki* przy naszey Rzpltey wyiechał dnia dziſieyszego z *Paryża*.

G. *Championnet* wyiechał do *Modeny*; mowią, iż tam ma być sądzony.— Ob. *Amelot* powrocił do *Paryża*.

Dyrektoryat wydał pod dniem 12. naſtępuiący wyrok: Zalecono ieſt Ob. *Maſſenie* G. Kommen: Armiami *Dunaiu* i *Helwecyi*, ażeby natychmiaſt od armii *Dunaiu* odeſłał do *Nancy* tych Generałow dywizyi i brygad, oraz szefow korpusow i innych officerow wszelkiego ſtopnia, którzy opuścili swoie woyſko. Przeszle niezwłocznie ich liſtę Dyrektoryatowi Wykonawczemu, Miniſter woienny obowiązany ieſt uſkutecznić ninieyszy wyrok, który ma być wydrukowanym.

Dnia 20. Kwietnia.

Miniſter woienny ogłoſił inſtrukcyą względem Prawa 28. Germinal (17. Kwietnia) ſtosowną do dopełnienia zaciągu 200. tyſięcy ludzi. Natychmiaſt po odebraniu tego Prawa, do którego przyłączony będzie kontingens każdego okręgu, wszyſtkie Adminiſtracye maią bezprzeſtannie zatrudniać ſię rozkładem pomienionego kontingensu.

Odebrano tu liſty z *Egiptu*, które są pod datą 12. Ventose (2. Marca) między niemi ieſt liſt pisany przez iednego z uczonych znayduiących ſię przy G. *Buonaparte*; zawiera w sobie, iż mało ieſt takich dni, w któreby *Anglicy* nie rzucali bombow do *Alexandryi*, iż kommunikacya między tym miaſtem i *Kairem* zawsze ieſt trudną przez napaści *Beduinow*, i że pomimo mocney eſkorty nie można ſię od nich uchronić.

z Hagi dnia 22. Kwietnia.

Na dniu dziſieyszym obchodzona tu była rocznica przyięcia Konſtytucyi wśrzod licznych odgłosow armat. Prezydenci w obu Radach mieli mowy ſtoſowne do tey uroczyſtości.

Mowią tu na nowo o rychłym wypłynieniu naszey flotty, ktora ſię ſkłada z 12. liniowych okrętow i kilku fregat.

z Konſtantynopola dnia 3. Kwietnia.

Rzeczą ieſt pewną, iż ſię powiodło Generałowi *Buonaparte* przez nową Proklamacyą w którey ſię podaie za poſłańca Boga i Proroka jego, pozyſkać sobie mieszkańcow *Libanu* i zwiększyć armią swoią. Tym sposobem poſtawił ſię w ſtanie przednią ſtraż Baszy *Syryiſkiego* od 30. tyſięcy ludzi (lubo nie całą armią od 100. tyſięcy) porazić i wkroczyć aż do *Gazy*. Po tey otrzymaney korzyści, *Buonaparte* zdaie ſię zmierzać ku *Jerozolimie* i *Damaszkowi*. Basza *Syryiſki* przyſłał wiadomość o tym do *Konſtantynopola*, żądaiąc poſiłku prędkiego z 10. tyſięcy *Bośniakow*, z ktoremi ón *Francuzow* pokonać zamy-

ſła. Inny iednak plan nieudał ſię Generałowi *Buonaparte*, miał ón zamiar zyſkać sobie ſtronnikow w *Konſtantynopolu* i zdziałać tam rewolucyą na ſtronę *Francuzow*. W tym celu wyſłał z *Alexandryi* do *Konſtantynopola* deputacyą, z publiczną propozycyą, iż chce z woyſkiem swoim nazad do *Francyi* powrocić, a z *Portą* zrobić układ na pewnieyszych zasadach. Taiemne iednak deputacya miała inſtrukcye, aby negocyacye zwlekać, a w tym przeciągu czasu obietnicami i pieniędzmi pozyſkać sobie przyiacioł w *Konſtantynopolu*. Takową zdradę odkryli *Anglicy*, a deputowani wraz z wielkiemi ſummani które z sobą mieli na okręcie *Reale*, zawiezieni iako jeńcy zoſtali do *Konſtantynopola*. Ta deputacya ſkładała ſię z samych *Francuzow* w ubiorze *tureckim*, a naczelnikiem iey ieſt nieiaki *Beauchamp* który dawniey Konsulem był *Francuzkim* w *Egipcie*.— Na dniu 29. p. m. znowu dwa liniowe okręty z fregatami i ſtatkami przewozowemi, na których woyſko było, popłynęły do *Alexandyi* dla złączenia ſię z *Sidneiem Smith*.— Przybył tu niedawno Kapitan Basza łaſkawie przyięty od Sułtana, ma ón dowodzić flottą, którey uzbroienie wkrotce dokończone zoſtanie.

z Uſiatynia w Gallicyi wschodniey d. 8. Kwietnia.

Dziś przyszedł tu pierwszy oddział korpusu *Roſſyiſkiego*. Składa ſię z kommenderuiącego Generała-Leutnanta *Hermann*, Generała-Majora *Graſsien*, regimentu ſtrzelcow *Kaszkin*, regimentu grenadyerow *Budberga*, kommendy artylleryi, konney artylleryi *Ignatewa*, regimentu kozakow *Knoinakowa*, minierow i saperow. W ogule 2379. ludzi, i 2057. koni.— W kilka dni nadciągnie tu drugi oddział ktory ſkłada ſię z Generała-Majora *Wołkowſkiego*, batallionu grenadyerow *Blemenkowa*, batallionu grenadyerow *Szengelisewa*, artylleryi, kozakow *Posdegew*, kompanij artylleryi *Dunaszow*. W ogule 2131. ludzi i 1530. koni.— Za temi naſtępuie trzeci oddział ſkładaiący ſię z Generała-Leutnanta *Szembeka*, regimentu muszkieterſkiego *Szembeka*, regimentu muszkieterſkiego *Mansurow*, artylleryi, kozakow *Posdegew*. W ogule 3673. ludzi i 1130. koni.— Nakoniec czwarty oddział przyiść maiący, ſkłada ſię z Generała-Majora *Rehbinder*, regimentu fizylierow *Rehbinder*, artylleryi, kozakow *Posdegew*, pionnerow. W ogule 2426. ludzi i 1022. koni — Całe korpus wynosi 10,609. ludzi i 5739. koni.

z Stockach dnia 14. Kwietnia.

Zdrowie Arcy-Xcia *Karola* dotąd ieſt osłabione, lecz szczęściem w żadnym nieznayduie ſię niebespieczeńſtwie. Niedoſtatek żywności dla bydła tak ieſt w naszym kraiu znaczny, iż wieśniacy dla utrzymania ſwych inwentarzow przymuszeni ſą zrywać ſłomę z dachow.— W *Bryzgowii* znaydaie ſię znaczne korpus woyſk *Auſtryackich*; z czego domyślać ſię należy, iż przeprawa przez *Ren* ma bydź uſkutecznioną w okolicach miaſt *Leśnych*.

z Stutgardu dnia 19. Kwietnia.

Woyſka Cesarſkie wzdłuż *Renu* i ieziora *Konſtancyeńſkiego* po zaięciu *Szaffuzy* ſtoią spokoynie. Arcy-Xiąże *Karol* często odmienia swoią kwaterę głowną, raz ią naprzod, drugi raz w tył posuwaiąc. Od dnia 15. do 17. była w 3ch mieyscach w *Singen*, *Engen* i *Friedlingen*, poczym znowu do *Aach* naprzod była przenieſiona. *Francuzi* całą potęgę do *Szwaycaryi* ściągaią, gdzie wkrotce bitwy ſtanowiącey oczekuiemy.— Z ſtrony Cesarſkiey w *Szwabii* wyszła w ięzyku *Niemieckim i Francuzkim* proklamacya do żołnierzy *Francuzkich*, w którey wyrażono ieſt: Zołnierze zakończcie woynę etc.

z Frankfortu dnia 20. Kwietnia.

Feldmarszałek *Suwarow* pierwszą uwagę swoią ma zwrocić na fortece *Peschierę* i *Mantuę*, nim iednak zdobyte zoſtaną, tym czasem drugi oddział armii Cesarſkiey ma inną ſtroną do *Włoch* wkroczyć.— Nowe korpus *Roſſyiſkie* od 36. tyſięcy ludzi pod G. *Numsen* wkrotce w okolicy *Trieſtu* ieſt spodziewane.— Pomiędzy *Wirtzburgiem* i *Aschaffenburgiem* kwatery dla 6 tyſięcy woyſka *Auſtryackiego* są zapisane. Mniemamy, iż to są demonſtracye dla ściągnienia uwagi w niższym *Renie*.

Słychać, iż woyſka Cesarſkie zaięły *Ferrarę*, ale to ieszcze potwierdzenia potrzebuie.— Wiadomość o nowey we *Włoszech* zaszłey potyczce nie potwierdza ſię.

z Lipſka dnia 20. Kwietnia.

Dziś przeieżdżała tędy do *Koburga* W. Xiężna *Anna Federowna* małżonka W Xiążęcia *Konſtantyna Pawłowicza*, z wielką świtą swoią.

Gazeta Dworſka *Peterzburſka* donosi, iż Vice-Admirał *Uszakow* za zdobycie wſzyſtkich wysp dawniey *Weneckich*, z pomiędzy ktorych wyspa *Korſu* z swoiemi fortyfikacyami i okrętami woiennemi oſtatnią była, zoſtał mianowany od Imperatora *Roſſyiſkiego* Admirałem.

z Strazburga dnia 20. Kwietnia.

Od kilku dni zaszło kilka utarczek z forpocztami pomiędzy *Offenburgiem* i *Gegenbach*. Wreszcie obiedwie ſtrony działaią tylko odpornie i na wzaiem ſię uważaią. Zdaie ſię, iż wkrotce znaczne w obydwoch korpusach zaydą odmiany.

z Ratyzbony dnia 22. Kwietnia.

Hrabia *de Metternich* przybył tu dnia onegdayszego; mowią, iż ma poiutrze wyiechać. Hr: *de Lehrbach* znayduie ſię teraz w *Munich*. Cel iego wyiazdu ſtosuie ſię do opatrzenia magazynow *Auſtryackich* przez *Bawaryą*. Wszyſtkie żywności i inne potrzeby gotowizną opłacane będą.

z Manheimu dnia 24. Kwietnia.

Mowią, iż dnia dziſieyszego zaszła potyczka między kawaleryą *Auſtryacką i Francuzką* za *Neckerem* od ſtrony gór. Do *Weinheim*, *Heppenheim* etc. przybyły oddziały woyſk *Auſtryackich*.—Podług liſtow z *Lindau* pod d. 10. *Francuzi* zamyślali dnia 19. przeyść *Ren* przy *Luſtenau* w okolicach *Hohenems*, lecz znalazłszy *Auſtryakow* w ogromnym ſtanowiſku po krotkiey kanonadzie odſtąpili swego zamyſłu.

z Raſtad dnia 19. Kwietnia.

Ogłoszono tu naſtępuiące pismo urzędowe:

Taiemne Artykuły i dodatkowa Konwencya Traktatu w Campo Formio dnia 16. Vendemiaire roku 6go (18. Października 1797.)

Art: I. Cesarz Jmć Krol *Węgierſki i Czeſki* daie na to zezwolenie, aby granice Rzpltey *Francuzkiey* rozciągały ſię aż do niżey opisaney linii i przyrzeka użyć swoiego wdania ſię, aby Rzplta *Francuzka* przy pokoiu z Rzeszą *Niemiecką* wspomnioną linią otrzymała: to ieſt lewy brzeg *Renu* począwszy od granic *Szwaycarſkich* poniżey *Bazylei*, aż do uyscia rzeki *Nette* powyżey *Andernach*, szańce moſtowe na lewym brzegu przed *Manheimem*, miaſto i fortecę *Moguncyą* zaymuiąc oba brzegi *Nette* od iey uyścia aż do iey źrzodła przy *Bruch*. Ztamtąd rozciąga ſię linia przez *Senscherode*, *Borley* aż do *Kerpen*, i daley do *Ludersdorff*, *Blankenheim*, *Marmagen*, *Coll*, *Gemund*, wraz z okręgiem i territorium okolic po obu brzegach *Olff*, aż do uyścia tey rzeki do *Renu*; poſtępuiąc potym niżey, oba brzegi rzeki *Roer*, okolice *Heembach*, *Nideggen*, *Düren*, *i Julich* z swoiemi okręgami, rownie iak okolice nadbrzeżne, aż do *Linnig*. Ztąd rozciąga ſię daley linia przez *Hoffern*, *i Kelensdolen*, *Papelermod*, *Lutersforſt*, *Rodenberg*, *Haversloo*, (ieżeli ſię rowno w linii znayduie) *Auderscheid*, *Kaldekuchen*, *Vampach*, *Heringen*, *i Grosberg* z miaſtem *Venloo* i iego okręgiem. A ieżeliby pomimo uſiłowań C. Jci: Rzesza *Niemiecka* na to zezwolić niechciała, aby Rzplta *Francuzka* wyżey określoną linią graniczną otrzymała, naowczas Cesarz Jmć obowiązuie ſię uroczyście nie przyſtawić do armii Rzeszy iak tylko swoie *contingens*, które iednak w żadney fortecy nie będzie umieszczone, a takowe zdarzenie bynaymniey nie naruszy pokoiu i przyiaźni między Cesarzem i Rzpltą teraz przywroconych.—Art: II. Cesarz Jmć w negocyacyi pokoiu Rzeszy przyłoży ſię także, aby 1.) żegluga na *Renie* począwszy od *Huningi*, aż do tego mieysca gdzie *Ren* granic *Hollenderſkich* doſięga, rownie dla Rzpltey *Francuzkiey* iak dla ſtanow Rzeszy na prawym brzegu wolna była. 2.) aby właściciele dobr naprzeciw uyściu *Mozelli* leżących, nigdy i pod żadnym pozorem nie sprzeciwiali ſię żegludze i wypłynieniu ſtatkow, barkow etc. z *Mozelli* do *Renu*. 3.) aby Rzplta *Francuzka* otrzymała wolną żeglugę na *Mozie*, i aby cła i inne podatki począwszy od *Venlo* aż do *Hollandyi* znieſione zoſtały.— Art: III. Cesarz Jmć zrzeka ſię dla ſiebie i naſtępcow swoich samowładztwa i poſſeſſyi Hrabſtwa *Falkenſtein* i iego przyległości. — Artykuł IV. Kraie które Cesarz Jmć na mocy Artykułu 6. podpisanego dziś publicznego Traktatu oſtatecznego w posseſsyą zaymuie, maią ſłużyć w nadgrodę za kraie których ſię zrzekł przez Artykuł 6. i 7. traktatu publicznego, i przez artykuł poprzedzaiący. To zrzeczenie będzie mieć w ten czas moc swoią, gdy woyſka Cesarza Jmci zaymą kraie, które pozyſkuie na mocy wspomnionych artykułow.—Art: V. Rzplta *Francuzka* uczyni swoie wdanie ſię, aby Cesarz Jmć otrzymał w *Niemczech* Arcy-Biſkupſtwo *Saltzburſkie*, i tę część Cyrkułu *Bawarſkiego*, która pomiędzy tym Arcy-Biſkupſtwem, rzeką *Inn*, *Salza* i *Tyrolem* leży, wraz z zaięciem miaſta *Waſſerburg* na prawym brzegu *Inn*, i jego okręgiem na trzy tyſiące ſążni rozległym.—Art: VI. Cesarz Jmć przy pokoiu z Rzeszą, odſtąpi dla Rzpltey *Francuzkiey* ſamowładztwa i poſſeſſyi *Friktalu* i tego wſzyſtkiego co do Domu *Auſtryackiego* na lewym brzegu *Renu* pomiędzy *Zurzach* i *Bazyleą* należy, ieżeli Cesarz Jmć przy wspomnionym pokoiu, proporcyonalną i ſtoſowną pozyſka indemnizacyą, Rzplta *Francuzka* wspomnione kraie za osobno uczynić ſię maiącemi układami przyłączy do Rzpltey *Helweckiey*, bez uczynienia ztąd iednak iakiegokolwiek uszczerbku dla Cesarza Jmci i Rzeszy.— Art: VII. Oba umawiaiące ſię Mocarſtwa, zgodziły ſię na to, aby ieżeli Rzplta *Francuzka* przy teraźnieyſzym pokoiu Rzeszy nabędzie iakiego kraiu w *Niemczech*, na ów czas Cesarz Jmć równą część otrzyma, a ieżeli Cesarz Jmć podobnego kraiu nabędzie, na ów czas Rzplta *Francuzka* równą część otrzyma.—Art: VIII. Ma być dana indemnizacya w ziemi Xcłu *Naſſau-Diez* bywszemu Statuderowi *Hollenderſkiemu*, która iednak ani w ſomſiedztwie kraiow *Auſtryackich*, ani Rzpltey *Batawſkiey* wyznaczoną nie będzie. — Art: IX. Rzplta *Francuzka* nie czyni żadney trudności w oddaniu napowrot Królowi Jmci *Pruſkiemu* kraiow jego na lewym brzegu *Renu* leżących.— Art: X. Jeżeli Król Jmć *Pruſki* zezwoli na odſtąpienie dla Rzpltych *Francuzkiey* i *Batawſkiey* małych poſſeſſyow na lewym brzegu *Mozy* leżących, iako to *Sevenaer* i innych poſiadłości, w zamianę za kray *Yſſel*, tedy Król Jmć poſtanowił wdać ſię w to, aby wspomnione odſtąpienie uſkutecznione i od Rzeszy przyięte zoſtało.—Art. XI. Cesarz Jmć nie będzie ſię przeciwić rozrządzeniu, iakie Rzplta *Francuzka* uczyniła z lennościami Cesarſkiemi na pożytek Rzpltey *Liguryiſkiey*. Ceſarz Jmć przyczyni ſię w tey mierze wraz z Rzpltą *Francuzką*, aby Rzesza *Niemiecka* zrzekła ſię prawa lenności nad krajami które ſkładaią część Rzeczypospolitey *Cisalpińſkiey* i *Liguryiſkiey*, równie iak nad lennością Ceſarſką *Lanigniana*, i innemi które między *Toſkanią* i kraiami *Parmy* Rzpltych *Liguryiſkiey* i *Lukkańſkiey* tudzież bywszey *Modeny* leżą, ktore to lenności część Rzpltey *Cisalpińſkiey* ſkładać maią.—Art: XII. Cesarz Jmć i Rzplta *Francuzka* przy pokoiu z Rzeszą *Niemiecką* zgodnie przykładać ſię będą, aby rozmaite Xiążęta i Stany Rzeszy ktore na mocy brzmienia teraźnieyszego traktatu pokoiu, lub na mocy zawrzeć ſię maiącego z Rzeszą *Niemiecką* traktatu iakową ſtratę w kraiach lub prawach swoich poniosą (mianowicie Elektorowie *Moguncki*, *Trewirſki* i *Kolońſki*, Elektor *Palatyno-Bawarſki*, Xiąże *Wirtemberg* i *Teck*, Margrabia *Badeńſki*, Xiąże *Dwoichmoſtcw*, Landgraffowie *Heſſen-Caſſel* i i *Darmſtadt*, Xiążęta *de Naſſau Saarbrück*, *Salm Kyrburg*, *Löwenſtein-Wertheim*, *Wied-Runkel* i Hrabia *von der Leyen*) aby otrzymali ſtoſowne w *Niemczech* indemnizacye, ktore za wspolną zgodą z Rzpltą *Francuzką* będą oznaczone. — Art: XIII. Woyſka Cesarza Jmci maią we 20. dni po zamianie ratyfikacyow teraźnieyszego Traktatu wyiść z Miaſt i Fortec *Moguncyi*, *Erenbreitsteinu*, *Filipsburga*, *Manheimu*, *Königstein*, *Ulmu*, *Ingolſtadu*, równie iak całego territorium do Rzeszy *Niemieckiey* należącego i aż do kraiow dziedzicznych rozciągaiącego ſię. — Art: XIV. Teraznieysze taiamne Artykuły maią mieć takąz ſamą moc i wagę, iak gdyby ſłowo w ſłowo w publicznym dziś podpisanym traktacie pokoiu umieszczone były, maią być w tymże samym czaſie przez obie umawiaiące ſię ſtrony ratyfikowane, a ratyfikacye w przyzwoitym kształcie w *Raſtad* zamienione.— Dan i podpisano w *Campo Formio* dnia 17. Października 1797. — 26. *Vendemiaire* roku 6go Rzpltey *Francuzkiey* iedney i nierozdzielney.

(podpisano) *Buonaparte*. — Margrabia *de Gallo*. —
Ludwik Hrabia *de Cobenzl*. — Hrabia *Meerfeld*.
Hrabia *Degelmann*.

Dnia dziſieyszego z rana patrol huzarow *Szeklera* z 13 ludzi idący z *Kuppenheim*, przechodził bliſko naszego miaſta i udał ſię do *Plittensdorff*, gdzie ieſt poſtanowiona ſtacya dla kuryerow *Francuzkich*. Ci huzary zaięli w niewolę ſześciu pontonierow i zabrali woz naładowany winem, który przybył do *Plittersdorff*; powrocili ſię potym ku *Kuppenheim*. Zdarzenie takowe sprawiło wielką trwogę; Miniſtrowie *Francuzcy* uſkarzali ſię na to przed Baronem *d'Albini*, i żądali o wdanie ſię Deputacyi Rzeszy. W tym celu ma ſię odprawiać konferencya dnia jutrzeyszego.

Tego wieczora przybył tu z *Selz* kuryer *Francuzki* pod eſkortą ośmiu infanterzyſtow. Obecność tych woyſkowych w mieyſcu kongreſſowym ſprawiła tu wielkie wrażenie. Sami Miniſtrowie *Francuzcy* zdawali ſię bydź tym dotknięci i przyſpieszyli odeſłanie tych kuryerow.

Od dwoch dni wieśniacy z *Ober-Cappel* mieli rozmaite z *Francuzami* potyczki. Wſpierani ſą od 200 ludzi woyſka *Auſtryackiego* z dwoma armatami. Oſtatniey nocy *Francuzi* znayduiący ſię w *Schern* zoſtali od wieśniakow napadniętemi i utracili kilkunaſtu ludzi w zabitych lub jeńcach.

Dnia 20 Kwietnia.

Legacya *Francuzka* podała naſtępuiącą Notę w okoliczności wczorayszego zdarzenia.

Niżey podpiſani Miniſtrowie pełnomocni Rzeczypospolitey *Francuzkiey* do negocyacyow z Rzeszą *Niemiecką*, uwiadomiaią Deputacyą Rzeſzy o okolicznościach wydarzonych dnia dziſieyszego na prawym brzegu *Renu* naprzeciwko *Selz* na ſzczegulnym gościńcu, który im ſię do przechodu zoſtaie. Te zdarzenia ſą wyrazone w depeſzy przyſłaney tegoż dnia przez kommendanta w *Selz*, ktorey przyłączaią zaświadczoną kopią. Niżey podpisani niewątpią azeby Deputacya Rzeszy nie miała mocno uczuć tego zgwałcenia Praw Narodow i wiary publiczney, popełnionego prawie pod okiem kongreſſu pokoiu i które powinno bydź nadgrodzone.— W *Raſtad* dnia 30. Germinal (19 Kwietnia) roku 7. Rzpltey *Francuzkiey*.

(podpisano) Bonnier, Jean Debry, Roberjeot.

Kopia.— w *Selz* dnia 30 Germinal (19. Kwietnia) roku 7. Rzpltey *Francuzkiey* iedney i nierozdzielney. *Folſer* kommendant w *Selz* do Obywatelow Miniſtrow pełnomocnych Rzpltey *Francuzkiey* na kongreſsie w *Raſtad*. Obywatele Miniſtrowie. Mam honor uwiadomić was, iż tego poranku o 10 godzinie patrol *Auſtryacki* przybył do mieyſca gdzie poſtanowiłem ſtacyą, i przeciął linę utrzymuiącą ieden z naſzych płaſkich ſtatkow, odeſłał ią po-

niżey *Renu*, i zabrał do niewoli dzieſięciu wieśniakow czyniących ſłużbę pontonierſką, iedenaſty zaś znalazł ſpoſob do ucieczki.— Zgadza ſię z oryginałem.

Bonnier, Jean Debry, Roberjeot.

Zapowiedziana konferencya, odprawiła ſię u Miniſtra Dyrektoryalnego; naradzano ſię tak w materyi Noty Miniſtrow *Francuzkrch*, iako też względem zażaleń niektórych członkow Deputacyi przeciwko temu ſamemu patrolowi. Poſtanowiono wſzyſtko odeſłać do Seymu *Ratyzbońſkiego*, i do Generała kommenderuiącego woyſkami Ceſarſkiemi. — P. *Münch* Sekretarz Dyrektoryalny poſłany zoſtał do *Gernsbach* bliſko *Baden* do znayduiącego ſię tam Generała *Auſtryackiego* z przełożeniem ażeby rozkazał swoim patrolom szanować bespieczeńſtwo mieysca Kongreſſu, ażeby nieprzeszkadzały korrespodencyom i przeiażdzkom Miniſtrow.

W tych dniach Miniſter *Bremeńſki* i prywatny Deputowany Miaſta *Hamburga*, opuszczą to miaſto.— Woyſka *Auſtryackie* wzmacniaią ſię w dolinie *Oppenau*; wczoray naſtąpiła mocna utarczka z forpocztami *Francuzkiemi* z tey ſtrony.

Dnia 22. *Kwietnia*.— P. *Münch* Sekretarz Barona *d' Albini*, uczynił naſtępuiący Rapport z ſwego poſelſtwa do Pułkownika *Barbacsey*. — Ten Officer odebrawszy od niego Liſt w *Baden* oświadczył, iż go odeszle swemu kommendantowi Generałowi *Gorger* do *Freudenſtad*, a nazaiutrz da dokładnieyszą odpowiedź. — Na zapytanie Pana *Münch*. Pułkownik odpowiedział, iż regiment iego zaymnie tylko iednę część łańcucha forpocztow, i że nie mogł wiedzieć iaki rozkaz odebrały inne regimenta względem mieysca Kongreſſu; iż nie miał pozwolenia czynić naymnieyszych w tey ſtronie przeszkod; iż mu iuż zoſtały odeſłane Liſty Hrabiego *de Stadion*; iż PP. *Jacobi* i *Rosenkrantz* iako Miniſtrowie niedoznaią iuż żadney niespokoyności; iż zdarzenie w *Plittersdoff* było ſkutkiem omyłki huzarow rozumieiących iż zabrane wino należało do *Francuzow*; iż Audytor regimentu kazał ie natychmiaſt powrocić; iż dla wszelkiego przypadku należy ſię osobom Dyplomatycznym poſtarać o dobre paszporta, i mieć kokardy Ceſarſkie etc.

Kopia Liſtu P. Batbascey Pułkownika regimentu huzarow Szeklera, do Hrabiego d' Albini.

„Odpowiadaiąc na liſt JW. WPana oddany mi przez Barona *de Münch*, przykro mi ieſt, iż moy obowiązek każe mi ażebym mu oświadczył, iż w teraźnieyſzym ſtanie woyny, w którym bespieczeńſtwo woienne a nawet tego kraiu wymaga posyłania patrolow do *Raſtad* i iego okolic, nie mogę mu uczynić żadnego dogodnego oświadczenia względem spokoyności i bespieczeńſtwa Ciała Dyplomatycznego; gdy od czasu odwołania Miniſtra pełnomocnego Ceſarſkiego, *Raſtad* nie ieſt iuż z naszey ſtrony uważanym iako mieysce przytomnością zgromadzonego Kongreſſu upoważnione; z tego powodu miaſto to tak iak każde inne, powinno uznać potrzebę poddania ſię prawom woiennym. Nakoniec procz konieczności wynikaiących z obrotow woyny, woyſko nasze świętobliwie ſtrzedz będzie bespieczeńſtwa osob etc. — *W Głowney kwaterze w Gernsbach dnia* 22. *Kwietnia* 1799.

(podpisano) Barbacsey.

z Lucerny dnia 12. *Kwietnia*.

Wczoray z nagła powſtał tu wielki allarm. Dyrektoryat o godzinie 10. przed południem odebrał wiadomość, iż mieszkańcy *Münſterthal* połączeni z niechętnemi okolicy *Zug*, zrobili insurrekcyą i ciągną ku *Lucernie*. Na tychmiaſt mieszkańcy *Lucerny*, *Francuzi* i cudzoziemcy z kilku kompaniami kanonierow *Francuzkich* wyruszyli z miaſta, i zaięli dobrą pozycyą, lecz nikt nie nadszedł. Dopiero wieczorem dowiedzieliśmy ſię, iż to byli tylko wieśniacy z *Sursee*, którzy niektórych aresztowanych dowodzcow insurrekcyinych uwolnić z więzienia chcieli. Dziś wszyscy rozeszli ſię do domow, Jeden batalion *Francuzki*, który z *Zurich* nadciąga, poydzie do *Münſter* dla aresztowania niektórych burzycielow.— Dnia 5. Dyrektoryat przyſłał na nowo Ciału Prawodawczemu poselſtwo, żądaiąc wypowiedzenia woyny przeciw *Auſtryi*, lecz powtórnie żądanie to od wielkiey Rady odrzuconym zoſtało. Nie należy, (ſłowa są odpowiedzi) żadnego zaniedbać śrzodku w obronie przeciw attakuiącemu nieprzyiacielowi, lecz woynę wypowiadać lud *Szwaycarſki* nikomu nie chce.— Wczoray przeprowadzono przez *Bernę* 1500. ieńcow *Auſtryackich*, którzy pod *Martinsbruck* poddali ſię.

Od granic Szwaycaryi dnia 15. *Kwietnia*.

Garnizon *Bazylei* ſkłada ſię z 9. tyſięcy ludzi. Sekretarze ſenatu *Lucerny* ſłużyć będą za ochotnikow w armii. Rozpoczęta iuż ieſt pożyczka na koszta dla obrony kraiu po 5 od ſta, a bespieczeńſtwo oney zapisane ieſt na Dobrach Narodowych. We wszyſtkich głownych miaſtach kantonow poſtanowiona ieſt Rada woienna.— Wſzyscy poddani oboiey płci *Auſtryi*, *Anglij*, *Roſſyi*, *Sardynii*, *i Neapolu* bez żadnego wyięcia maią uſtąpić z *Szwaycaryi*. Zabrano w ſekweſtr dochod dożywotni który od dawnego Rządu w *Zurich* należał ſię Generałowi *Hotze*.— Dnia 11. aresztowano w *Bernie* 14 Członkow dawnego Rządu.

z Bazylei dnia 17. *Kwietnia*.

Niewątpią iuż, iż armia Ceſarſka wkrotce uſiłować będzie przedrzeć ſię do *Szwaycaryi*. *Francuzi* czynią wſzelkie do odporu przygotowania. Od ſtrony *Riechen* i na gościńcu ku *Lörach* zakładaią ſzańce, do czego przeſzło 3 tyſiące ludzi ſą użytemi. Mowią, iż General *Massena* ma ztąd iutro lub po iutrze wyiechać, a iego głowna kwatera daley przenieſioną będzie.— Dnia wczorayſzego kilka oddziałow wyboru naſzego woyſka rozeſzły ſię na rożne części granic. W *Lucernie* uformowano kolumne woyſka z *Zurich*, oraz z iednego batalionu *Francuzow*, dwoch kompanii kanonierow tegoż Narodu, dwoch kompanii ochotnikow z *Lucerny*, iedney z *Underwald* i 150 kawaleryi. Ten Legion ſłużyć będzie ku obronie władz poſtanowionych.— Miniſter woienny *Repond* złożył ſwoią dymiſſyą.— Głowna kwatera Generała *Lecourbe* ieſt teraz w *Zerneſt* w kraiu *Engadin*. Dnia 4. dywizya Gen: *Deſſolles* attakowana była od wyżſzych ſił w *St Marie* po czym uſtąpiła z tego mieyſca. Od tego momentu wſzyſtko w ſpokoyności zoſtaie.

z Neapolu dnia 30. *Marca*.

Miaſto naſze używa ſpokoyności, lecz na prowincyach buntownicy kupić ſię nieprzeſtaią. Od czterech dni zerwali moſt na *Garigliano*. Wyſłano przeciw nim woyſka.—Generał *Macdonald* odprawiał generalną rewią z 12 tyſięcy ludzi w połowie *Francuzow* w połowie *Neapolitańczykow*. Oboz o 5 mil od *Neapolu* ſkładać ſię będzie z 12 do 15. tyſięcy woyſka.

z Genui dnia 6. *Kwietnia*.

Podług donieſienia Kapitana ſtatku *Liguryiſkiego*, woyſka *Francuzkie* które wypłyneły z *Piombino*, opanowały bez przeszkody wyspę *Elbę*. Garnizon *Toſkańſki* z *Porto-Ferrajo* zoſtał wzięty do niewoli woienney i zaprowadzony do *Liworny*.— Statek *Angielſki* przybyły dnia 4. do *Palermo*, przywiozł 218. *Francuzow* i 92. *Liguryiczykow* zabranych w podroży z *Alexandryi*. — Kapitan ſtatku *Duńſkiego* przywiozł tu wiadomość, iż przybywszy do portu *Barcelony*, widział tam konwoy z 36. żaglow idący z *Lizbony*, i przeznaczony do różnych portow śrzodziemnego morza.

z Liworny dnia 6. *Kwietnia*.

Ob. *Kercy* kommiſſarz cywilny Rządu *Francuzkiego* rozkazał tu podać ſpecyfikacyą wſzyſtkich towarow należących do mocarſtw nieprzyiacielſkich.— Proklamacya Ob. *Pinot* ſzefa brygady a tuteyſzego kommendanta ſtoſuie ſię do zaburzaiących ſpokoyność publiczną, i do tych którzy maią nadzieię powrotu dawnego rządu. Trzeci rozkaz ieſt do marynarzow dawnego rządu, ażeby na 7. t. m. ſtaneli do rewii.— Miniſtrowie *Roſſyiſki*, *Angielſki*, i *Neapolitańſki*, którzy ſię znaydowali w *Florencyi*, przybyli tu dnia 4. pod eſkortą Adjutanta *Francuzkiego*; Maią popłynąć do *Sycylii* na ſtatku *Duńſkim*.

z Wenecyi dnia 12. *Kwietnia*.

Korpus G. *Klenau* po przeprawie przez rzekę *Po*, rozchodzi ſię po kraiu *Ferrarſkim* zabieraiąc wiele zdobyczy i ieńcow w samey *Ferrarze* znayduie ſię nader mocny garnizon *Francuzki*.— Statki z *Korfu i Cefalonii* przybyłe, przywiozły wiadomość, iż flotta *Roſſyiſka* popłyneła do *Sycylij*, gdzie oczekiwać będzie na flottę z 15. tyſiącami woyſka *Roſſyiſkiego*, która ſię znayduie na czarnym morzu, dla attakowania *Francuzow* w *Neapolu*; 7. tyſięcy *Anglikow* przybyłych do *Sycylij*, ma ſię do tego woyſka przyłączyć.—Przedſięwzięte są wszyſtkie śrzodki, ażeby kolumna woyſk *Roſſyiſkich* pomykaiąca ſię w territorium *Weneckie*, nie napotkała żadnego transportu ieńcow *Francuzkich*.— Prawe ſkrzydło pod kommendą G. Hrabiego *de Hohenzollern* opanowało *Roverbello* o milę od *Mantui*. *Salo* znayduie ſię także w mocy *Auſtryakow*. G. *Klenau* zdobył dwie ſkrzynie ze ſtu tyſiącami liwrow, które były nałożone na *Ferrarczykow*. *Auſtryacy* od ſtrony *Werony* oblegaią *Mantuę*, która od ſtrony *Medyolanu* ieſt ieszcze odkryta. G. *Scherer* ściąga tam zbywaiące woyſka z *Toſkanii* i *Romanii*.

Tuteysze Gazety zawieraią w sobie Manifeſt Cesarza Jmci. wydany do zaiętey przez Francuzow *Lombardyi*:

„Ludu *Lombardzki*! udaie ſię do ciebie nie twoy Monarcha, ale twoy nayrzetelnieyszy Przyiaciel, twoy nayczulszy Oyciec, ktory dzieli z tobą boleść po hodzącą z nędzy twoiey, doznanych rabunkow i złego obeyścia, a ktory z otwarremi ramionami wzywa Cię znowu na łono swoie. Okazuie Ci w iedney ręce potężny piorun woyny, drugą podaie oliwną latorośl; pierwſzą chce Cię zaſłonić przeciw twoim ciemiężycielom, drugą nieſie Ci pokoy, ſprawiedliwość i świętą Religią. Przyimiycie kochane dzieci z otwartym ſercem waszego Przyiaciela wśrzod ſpuſtoſzonych ſiedliſk waszych, wkrotce one nowe życie odżyszczą. Połączcie ſię z nim, otwiera wam ón drogę do szczęścia, ziednoczony ściśle z obcym Mocarſtwem iednoſtaynie z nim działaiącym, niczego nie pragnie, iak tylko aby nakoniec święta Religia nad odſłonioną złością zwycięztwo odniosła."

z Medyolanu dnia 12. *Kwietnia*.

Od 3ch dni przybyła tu znaczna liczba rannych. Po bitwie d. 5. armia *Francuzka* cofneła ſię za *Mantuę*. G. *Scherer* oczekuie na przybycie poſiłkow z *Toſkanii*, *Liguryi*, *i Romanii*, dla pomknienia ſię naprzod.—W *Neapolu* zdaią ſię obawiać wylądowania woyſk *Roſſyiſkich*, *Tureckich* oraz *Angielſkich*. Z tego powodu G. *Macdonald* coraz bardziey ſkupia swoie ſiły, i założył oboz w niewielkiey odległości od *Neapolu*.— Ob. *Bianchi d' Adda* szef brygady zoſtał mianowany miniſtrem woiennym.— Zapewniaią, iż Rząd tymczasowy *Neapolitańſki* ma być znieſiony, i że wprowadzona będzie organizacya podobna do tey iaka naſtąpiła w *Piemoncie*.— Obiedwie Rady *Cisalpińſkie* umocowały nasz Dyrektoryat do użycia przez 3. dekady wszyſtkich nadzwyczaynych, ekonomicznych, i woyſkowych sposobow iakie osądzi być potrzebnemi dla bespieczeńſtwa Rzpltey. Na mocy tego prawa Dyrektoryat winien będzie dać sprawę z swoich czynności w przeciągu każdey dekady.— Dnia wczorayszego miniſter policyi ogłoſił proklamacyą do republikanow, w którey przekładaiąc im grożące niebespieczeńſtwa, wzywa do formowania gwardyi Narodowey, ażeby byli obroną oyczyzny i ſtali ſię iey godnemi.

Statek pocztowy, który na d. 3 Marca z *Egiptu* wypłynął i w 28. dniach przybył do *St Tropez*, uwiadomił nas, iż zoſtawił armią *Wschodu* w iak naylepszym ſtanie, iż podbiła *Syryą* aż do S. Jana w *Akrze*, iż wzmocnioną zoſtała przez 150. tyſięcy tamteyszych mieszkańcow dowodzonych i zachęconych od naszych woiownikow. Eſkadra *Angielſko-Turecka* trzyma zawsze port *Alexandryiſki* w oblężeniu, i ſtara ſię popalić przez bomby znayduiące ſię tam okręty, lecz baterye niepozwalaiące przyſtępu trzymaią w odległości nieprzyiacioł, którzy drogo opłacaią śmiałość zblizenia ſię do nich.

z Werony dnia 16. *Kwietnia*.

Feld-Marszałek *Suwarow* przybył tu dnia onegdayszego po południu w licznym towarzyſtwie officerow. Wczoray udał ſię do głowney kwatery armii Ceſarſkiey. Tegoż dnia przybyło około 800. kozakow; dziś spodziewamy ſię reszty dywizyi.— Od d. 5. zachodziły tylko małe utarczki między forpocztami. Zdaie ſię, iż zamiar *Francuzow* ieſt zebrać ſię ku *Oglio* przypieraiąc prawym ſkrzydłem do *Po*, w okolicach *Borgoforte*, a lewym do *Chiese* rzeki wpadaiącey w *Oglio*. Mowią, iż ich głowna kwatera znayduie ſię w St. *Martin de Bozzuolo* na prawym brzegu *Oglio*. Prawe ſkrzydło i część śrzodkowego korpusu *Auſtryackiego* rozciągneło ſię po za *Mincio*. Głowna ich kwatera ma bydź w *Goito*. Patrol *Auſtryacki* zatrzymał w *St Benedetto* kuryera *Cisalpińſkiego* wiozącego do *Neapolu* depesze od Generała *Scherer*.— Garnizon *Mantui* ſkłada ſię z 10. tyſięcy woyſka *Francuzkiego*, *Cisalpińſkiego*, *Piemonſkiego*, i *Cudzoziemſkiego*.— Dywizya korpusu Generała *Klenau* przeprawiła ſię po drugi raz przez *Po* dnia 12. t. m. attakowała *Francuzow* w *Ponto di Lago Scuro*, zabrała 8. Officerow, 150. żołnierzy, 15. armat i 30. ſtatkow z zbożem.

Od granic Włoſkich dnia 15 *Kwietnia*.

Pod *Neapolem Francuzi* oboz założyli, dla oſtrożności przeciw wszelkiemu wylądowaniu nieprzyiacielſkiemu. Zdobycz którą woyſka *Auſtryackie* pod *Goverablo* odnieśli w zabraniu 18. tyſięcy broni, wołow, żywności etc. był transport, który z *Ferrary* do *Mantui* był przeznaczony.— W nocy z 7. na 8. t. m. gdy *Auſtryacy* wkroczyli w kray *Cisalpińſki* aż do *Fiesco*, powszechna trwoga wszędzie panowała, tak że wielu urzędnikow Rzeczypospolitey nagle wyiechało. *Auſtryacy* iednak daley nie wkraczali. W *Ferrarze* także urzędnicy za zbliżeniem ſię *Auſtryakow* mieysca swoie opuścili, lecz z rozkazu Dyrektoryatu byli aresztowani.

OBWIESZCZENIA

Uwiadomia ſię pismem ninieyrzym Publiczność, że ſprowadzanie żelaza lanego i w sztukach z zagranicy, rownie iako miedzi i blachy, oraz wszelkich towarow z kruszcu tego wyrabianych: dozwolone ieſt do dalszego urządzenia w Prussach Południowych dawnego i nowego zaboru: za opłatą zwyczayną cła bez paszportow. Dan w Warszawie dnia 4. Kwietnia 1799. roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs-Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Stosownie do Uniwersału pod dniem 4. Września roku 1797. względem towarow obcych do wprowadzania w kraie nowego zaboru dozwolonych lub zakazanych wyszłego wydane zoſtało naſtępuiące urządzenie, co do towarow, ktore z Prowincyow Pruſkich po tę ſtronę Wezery leżących do prowincyi tuteyszey przybywaią.—1.) Płotno Bielefeldſkie, którego wprowadzanie do wszyſtkich ogulnie Prowincyow ieſt dozwolone, nie będzie ſię także liczyć między obiekta zakazane w Pruſiech Południowych i Nowo-Wschodnich; lecz ma być wpuszczone za opłatą podatku celnego 4ch procent i przepisanego osobno akcydensu. Towar ten winien być atoli opatrzony należytym ſtęplem i certyfikatami.— 2.) Z towarami iedwabnemi ma być zupełnie poſtąpiono podług przepisu wzmiankowanego Uniwersału pod dniem 4. Wrześ: 1797. w którym potrzebna i dokładna w tey mierze informacya znayduie ſię. Jednak wszyſtkie inne towary na łokieć przedawać ſię zwykłe, z Weſtfalii, czyli kraiu po tę ſtronę Wezery położonego pochodzące uważane być powinny za zakazane, ieżeli wprowadzenie onych Uniwersałem wzmiankowanym nie ieſt w ogulności dozwolone. 3.) Inne zaś towary z Prowincyi Weſtfalſkiey po tę ſtronę Wezery leżącey pochodzące nie na łokieć mierzone, maią rownemuż z innemi obcemi towarami podlegać przepisowi i uważać ſię za zakazane; gdy w Uniwersale tyle razy wzmiankowanym wymienione są między towarami zakazanemi.— Takowe przepisy podaią ſię do wiadomości publiczney, a szczegulniey handluiących dla ich przeſtrogi. Dan w Warszawie dnia 6 Kwiet: 1799. roku.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

DONIESIENIA.

W Państwie Roſsyiſkim, w Archi-Dyecezyi Mohylowſkiey, Gubernij Kijowſkiey, JX. Antoni Dombrowſki Kommendarz przy kościele parafialnym Umańſkim dnia 1. Września 1798. r. życie swoie zakończył, po ktorym ſukceſsorowie, a mianowicie Ur. Karol Konopka ſieſtrzeniec rodzony pod panowaniem N. Króla Jmci Pruſkiego w Ziemi Wizkiey, niedaleko Miaſta Łomży mieszkaiący dla odebrania ſukceſsyi do kilkunaſtu tyſięcy Złł: Pol: wynoszącey, zgłoſić ſię maią z dowodami niezaprzeczonemi do JXX. Joachima Grabowſkiego Dziekana Zwinogrodzkiego i Rafała Orańſkiego Plebana Manaſtyrzyſkiego, podług prawa kraiowego wyznaczonych od zierzchności duchowney exekutorow.

CITATIO.

Per Caes: Reg: Judicium Criminale Leopoliense, Franciscus Strzałkowſki Nobilis Galicienſis, Haereditarius Posseſsor Pagi Kociubince, de delicto Perduellionis inculpatus hisce adcitatur: ut ſine ſe purgandi, ab imputato ſibi crimine perduellionis intra terminum 60. *Dierum coram hocce Caes: Reg: Judicio Criminali personaliter ſe ſiſtat,— Datt, Leopoli die* 26. *Martij* 1799. Anton Lorenz:

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy, JP. Eberta *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze*,— Exemplarz groſzy 20.